СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 275. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 25 листопада 1931.

VOL. XXXIX. No. 275. Jersey City, N. J., Wednesday, November 25, 1931. THREE CENTS.

ҐРАНДІ В ОБОРОНІ ЖИТТЄВОЇ СТОПИ РОБІТНИКІВ

ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ЗА СПРАВЕДЛИВІСТЬ І ПРОТИ НАСИЛЬСТВА. ВЗИВАЄ ДЕРЖАВИ ДО РОЗЗБРОЄННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ВИДАТКІВ НА АРМІЇ І КООПЕРАЦІЇ НА ЕКОНОМІЧНІМ ПОЛІ.

НЮ ЙОРК. — Діно Ґранді, італійський міністер заграничних справ, був гостем на вечері, влаштованій у його честь заходами „Кавнсил он Форейн Рілейшенс".

У вечері взяли участь визначні політики, дипльомати, економісти, журналісти, педаґоґи і промисловці. До всіх них відозвався Ґранді у своїй промові, яку відчитав, з тим, щоб „утвердили справедливість, а не усправедливлювали насильства".

Говорячи про ріжні міжнародні проблєми, як роззброєння чи безробіття, підкреслив, що є ще одно дуже важне питання, яке вимагає розвязки, а є ним робітниче питання. Ходить тут, говорив Ґранді, про те, чи світ буде здібний забезпечити робітничій клясі найвищу моральну і матеріяльну життєву стопу.

Ґранді є тої думки, що цього можуть доконати держави тільки шляхом взаїмного порозуміння. Цивілізація, говорив Ґранді, вже так зближила людей, що нема тепер якоїсь „американської проблєми", а є тільки проблєми загальні, які відносяться до всіх держав і народів.

Він теж зазначив, що Італія готова приступити сейчас до зредуковання видатків на армію, як тільки інші держави згодяться тесаме зробити.

ДЕМОНСТРУЮЮТЬ ПРОТИ ҐРАНДІЯ.

НЮ ЙОРК. — Кождий крок Ґрандія стережуть детективи і поліція. Коли він прибув на представлення до Метрополітен Опери, перед будинком було кількасот полісменів, котрі не допускали до демонстрації противників фашизму. А в театральній салі було кількадесять детективів у фраках, котрі розсілися в ріжних місцях між публикою і слідили, чи хто не вносить заколоту зприводу перебування в театрі Ґрандія.

Як тільки Ґранді ввійшов до опери, оркестра відограла італійський гимн. По гимні трох людей почали розкидувати з балькону летючки з написами „Геть з Ґрандієм", „Хай жиє свобода", „Геть з тиранією і фашизмом".

Всіх трох арештовано. Маґістратський суддя покарав їх за невідповідне поведення 10-дневним арештом з заміною на грошеву кару в сумі $10. Тільки один з арештованих був спроможний заплатити кару.

ЗАБРАЛИ НАПИТКІВ НА $250,000.

НЮ ЙОРК. — Федеральні прогибіційні аґенти попали ранком серед густої мраки на баржу „Реритен Сон" і знайшли там повно ріжних алькоголічних напитків на суму $250,000. Це був запас, приготований на свята.

Втрата разом з лодкою виносить коло $1,000,000. Притім арештовано 54 осіб.

ПИТИ МОЛОКО З ЗАПЕЧАТАНИХ ФЛЯШОК.

НЮ ЙОРК. — Молочна комісія, яку назначив комішенер здоровля, проголосила звіт у справі дослідів над молоком, яке довозять і продають у бляшаних та інших незапечатаних посудинах. Комісія каже, що споживання такого молока є получене з великим ризиком для здоровля людини. Таке молоко можна поручити для вжитку по фабриках, шпиталях, ресторанах чи пекарнях, котрі є під контролею департаменту здоровля, але люди повинні пити молоко тільки з запечатаних фляшок.

В КАЛІФОРНІЇ МЕРЗНУТЬ, А В НЮ ЙОРКУ ПРІЮТЬ.

НЮ ЙОРК. — З теплої Каліфорнії доносять, що там садівники зажурені морозами, а в холоднім Ню Йорку тепло, як у літі. Дерева зачинають наново розвиватись. А це готово нанести шкоду, коли ходить про наступний рік, бо дерева не будуть родити.

БІДА З ПОДАТКАМИ.

ВАШИНҐТОН. — Державна скарбниця в клопоті. Від липня до жовтня стягнено титулом податків тільки $129,143,800, себто на 50% менше ніж минулого року. Вже з того видно, що з бизнесами кепсько.

ЗА ПРОГИБІЦІЮ НА ДРУГІМ МІСЦІ.

НЮ ЙОРК. — Сенатор Гвилер з Монтани каже, що щось треба зробити зі зміною прогибіції, але це є другорядна справа в порівнанню з економічною депресією.

ДЕСЯТЬ МАЙНЕРІВ ПЕРЕД СУДОМ.

МАВНТ СТЕРЛІНҐ (Кентоки). — Секретар льокальної юнії в Івортс, В. Д. Джонс, відповідає перед судом за душогубство. Крім нього судитимуть ще 9 провідників місцевих майнерів. Всіх їх обжаловують за душогубство, звязане з боротьбою шерифів з майнерами в травні, коли то згинули два шерифи, один урядовець і один майнер.

На розправу покликано 125 свідків.

В РУМУНСЬКИХ СУДАХ НЕ МАЮТЬ ЧИМ ПЛАТИТИ.

Румунські часописи пишуть, що касаційний суд у Букарешті вже другий тиждень не урядує тому, що канцелярії і салі розправ не опалені й урядовцям та суддям зимно. Якийсь інжинір мав важну розправу перед касаційним судом і щоби розправа могла відбутися, зарядив принести на салю розправ чотири печі та доставив опалові дрова на власний кошт.

ЗНОВУ НАПАД НА ЛИСТОНОША.

В XV. дільниці Відня два напасники вбили грошевого листоноша в хвилині, як він виходив з почтового уряду. Напасники взяли торбу з грішми і почали втікати. Бандитів почали здоганяти поліція та прохожі. Одного напасника зловили, а другий, бачучи, що не втече — застрілився.

ОБИЛЬНИЙ УРОЖАЙ ЯБЛОК У КАНАДІ.

Домініяльне міністерство рільництва подає, що загальний збір яблок цього року в Канаді є більший ніж минулого року, кромі Брітіш Колюмбії, де уражай цих овочів був на 21% менший ніж минулого року.

ДІТИ СПРИЧИНИЛИ ПОЖЕЖУ.

В Бучкові, львівського повіту, пожежа, яку спричинили діти в домі Івана Гнатишина, знищила 7 господарств. В селі нема вогневої сторожі, тому не було кому гасити пожежі.

ТРАҐІЧНА СМЕРТЬ ФАРМЕРСЬКОГО ХЛОПЦЯ.

6-літній Іван Михалойко з Голден, Алта., бавився на фармі свойого батька коло машини до молочения. Підчас того хтось цофнув віз зі збіжем і колесо перейшло через голову хлопця, який згинув по кількох хвилинах.

КОПАЛЬНЯНА КАТАСТРОФА.

В копальні „Мон Сені" у Вестфалії вибухли ґази. Підчас вибуху було в копальні 290 робітників. В катастрофі згинули 9 робітників, 17 були важко ранені, 10 лекше.

ЧАСОПИС ЖЕБРАКІВ.

В Парижі виходить найориґінальніший часопис на світі — „часопис жебраків". Читається в ньому про ріжні весілля, хрестини, похорони та про особи, що відзначаються великою доброзичливістю та щедрістю для жебраків.

ЩЕ ПРО КАРАННЯ УКРАЇНСЬКИХ СОКОЛІВ.

Борщівське староство дальше карає українських соколів, а саме: покарало знову 50 соколів з села Бурдяківці по 50 зол. з заміною на 3 дні арешту. Кару цю наложено на них у звязку з їх участю на фестині „Р. Ш." в Циганах, борщівського повіту.

БЮТЬ ВІКНА.

Дня 15 жовтня, в 6 год. вечором, невідомі герої вибили 6 шиб в Українській Реміснично-Промисловій Бурсі при вул. Пасічній, на Личаківському передмісті, у Львові. Це сталося вже вдруге; перший раз вилетіли вікна цілої бурси 15 вересня ц. р.

ЮВИЛЕЙ 25-ЛІТНЬОЇ СВЯЩЕНИЧОЇ І ГРОМАДСЬКОЇ ПРАЦІ О. СПОЛІТАКЕВИЧА.

Дня 26. листопада припадає 25-літня річниця священичої й громадської праці **о. Володимира Сполітакевича,** укр. греко-кат. пароха з Йонкерс, Н. Й., Головного Радного У. Н. Сюза й бувшого двократного предсідника „Обеднання".

Українські громадяни і парохіяни з Йонкерс, духовенство та ближчі й дальші приятелі о. Сполітакевича збираються пошанувати Ювилята церковною відправою і святочною вечерою.

Про цей ювилей подали обширні вістки місцеві американські ґазети, поміщуючи заразом фотоґрафію о. Сполітакевича.

ВБИЛИ ЛИСТОНОША.

В селі Юліянка, біля залізничої стації Золотий Потік (коло Ченстохови), невідомі справники вбили листноша Зерніцького та зрабували йому 2 тисячі золотих. Ведуть слідство.

НАПАД ПОЛЬСЬКИХ КОРПОРАНТІВ НА ЖИДІВСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ДІМ.

В неділю, 18 жовтня, відбулася торжественна інавґурація академічного року в університеті у Львові. Інавґурацію закінчив ректор університету професор Кшемінецький закликом до академічної молоді, щоб усиленою працею старалася створити краще завтра для добра народу й держави.

По цій промові польські корпоранти уформувалися в похід і пішли під жидівський Академічний Дім та там почали бити шиби. Вивязалася бійка й на голову В. Максимишина упала з даху цегла, яка заломила йому череп. Важко раненого Максимишина перевезено до лічниці. Стан його безнадійний.

Вертаючи вулицями назад, корпоранти здирали українські афіші та вигукували при тому лайливі слова.

ОХ, НЕ ЛЮБИ ДВОХ!

Цеї засади не держався Михайло Ґнат і тому мусів стрінутися з великими неприємностями. Спершу його серце запалало було симпатіями до Анастасії Кравчук. Та по якімсь часі любовні почування М. Ґната до Анастасії почали блїднути, а вкінці він її покинув. А що М. Ґнат не любив самоти, тож порожнечу серця виповнив сейчас новою симпатією. Та цій другій любці був він більше вірний, а навіть повів її до престолу в церкві св. Миколи при жовківській вулиці (Львів).

Та цей крок Ґната вразив серцеві почування покиненої ним Анастасії, і вона рішила упімнутися за свої права. І ось коли мало розпочатися в церкві вінчання, Анастасія Кравчук вбігла з дитиною на руках і ніяк не хотіла допустити до відбуття вінчання. Священик, що давав шлюб, казав вивести озлоблену Анастасію Кравчук з церкви. Та велика частина учасників шлюбу станула по стороні покривдженої. Розлючені оборонці Анастасії вдерлися до церкви і розпочали наступ на молодого. І хто зна, як було би закінчилося вінчання М. Ґната, якби в цю справу не вмішалася була поліція, і щойно під її охороною молоді мгли присягти собі досмертну вірність.

ПОЛЬСЬКА ПОЛІЦІЯ ЗАБИРАЄ ПУШКИ „Р. Ш."

Постерунковий, заступник команданта постерунку з Яструбич, забрав з кооперативи „Будучність" у Гоголеві (пов. Сокаль) скарбонку, що була призначена на добровільні датки на „Рідну Школу". Поліціянт не дав навіть посвідки, що забрав скарбонку, хоч у ній були гроші.

ПЯТЬ ПРИСУДІВ СМЕРТИ.

Дня 16 жовтня пополудні скінчився у Львові наглий суд проти підсудних Поповича, Сенича та Петришина. Їх судили за те, що підпалили коршмаря Капа з Вишеньки біля Городка. Підсудні зізнавали, що підпалили коршмаря за намовою його особистих ворогів. Присуд був такий: Ярослава Поповича та Сенича засуджено за підпал на кару смерти, яку з огляду на молодий вік підсудних замінено на досмертну тюрму. Справу третього підсудного, Петришина, наглий суд постановив переказати судови присяглих.

В місцевости Ґлембоке, в дзізненськім повіті, станули оноді перед наглим судом 20-літній Михайло Мітриев та 18-літній Леонард Семецонек. Їх обвинувачували в злочині шпигунства на користь Совітів. Обох підсудних засудили на кару смерти через повішення. Семецонека президент держави уласкавив — Мітриева повісили.

Дня 16 жовтня ц. р. відбувся наглий суд у Лодзі проти 28-літнього А. Фаґаса, обвинуваченого в тому, що убив в грабіжницьких цілях купця В. Штарка. Наглий суд засудив його на кару смерти через повішення. Оборонець засудженого вислав прохання до президента держави, щоб уласкавив засудженого. Президент держави не уласкавив Адама Фаґаса і його повісили.

ДЕЩО ЗІ СТАТИСТИКИ НАШИХ СЕРЕДНІХ ШКІЛ.

Сокальський часопис „Змагання" робить підсумки національного складу учеників сокальської ґімназії у шкільнім році 1931-1932. І. кляса 6, II. кл. 14, III. кл.: 11, IV. кл. 14, V. кл.: 15, VI. кл.: 17, VII. кл.: 22, VIII. кл.: 14 — Українців. Всіх Українців у ґімназії 113, Поляків 151, Жидів 40. У минулому в ґімназії переважали своїм числом Українці. Професорів Українців ґімназія не має, хіба лище катехита.

ДЕЩО ПРО НАПОЛЕОНА.

Звеличники великого французького цісаря не можуть не сказати все щось нового про Наполеона. Недавно придумали вони, що коли від імени „Наполеон" відняти щоразу одну букву й повторити його шестикратно — то з нього вийде грецький зворот: „Наполеон аполеон полеон олеон леон он" значить: „Наполеон, руїнник цілих міст, лев свого народу".

ВІДКРИЛИ ХРАМ АПОЛЛЯ В РИМІ.

Підчас праці над відбудовою театру Марцеля в Римі відкрили руїни храму Аполля. На денне світло добули дві марморні салі двох метрів заввишки. Сподіваються, що на основі решток будівничі зможуть відтворити цей храм у такому виді, який він був колись.

ЯПОНЦІ ПОЧАЛИ НАСТУП НА ПІВДЕННУ МАНДЖУРІЮ

СПОДІВАЮТЬСЯ СКОРО ЗАХОПИТИ В СВОЇ РУКИ ВСЮ МАНДЖУРІЮ. МОЖЛИВА ДІЙСНА ВІЙНА З КИТАЄМ.

ТОКІО (Японія). — В Манджурії появилися відділи Китайців, що ведуть партизанську війну проти японських військ. Штаб японського командування в Манджурії наказав свому війську негайно розпочати акцію проти цих партизанів на півдні Манджурії. Японські війська концентруються в напрямі на місто Чінчов, де знаходиться штаб військ бувшого ґубернатора Манджурії, Ченґ-Гсюліянґа, що тепер перебуває в Пекіні.

Залізницями й ріжними шляхами прибуває на південь усе більше японського війська. Треба сподіватися скорого захоплення Японцями міста Чінчов, а з тим і закінчення операцій в окупації цілої Манджурії. До Пекіна поїхав ґенералісімус і президент китайської републики, Кай-Шек. Він також післав свої війська в напрямі манджурського кордону. Коли його війська вплутаються в манджурсько-японський конфлікт, то це означатиме початок війни Японії з цілим Китаєм.

Можна сподіватися уступлення сучасного японського уряду й приходу на його місце нового уряду, зложеного з мілітаристів. В колах мілітаристів уже починають проявлятися голоси, що скорше треба закінчити окупацію цілої Манджурії, щоб розвязати собі руки для дальших операцій на Далекому Сході. Очевидно, тут мається на увазі землі радянської Росії, які лежать поруч з Манджурією. У военних колах панує переконання, що, користуючися тяжким економічним станом Росії, а особливо невдачами з пятиліткою, Японія може тепер виконати свою максимальну програму на Далекому Сході.

ЛІҐА НАЦІЙ БЕЗРАДНА.

ПАРИЖ (Франція). — Ще один день засідань Ради Ліґи Націй пройшов без ніяких наслідків для розвязання японсько-манджурського конфлікту. Китай відкинув усі пропозиції Ліґи Націй про замирення або переговори з Японцями, чи про призначення Ліґою Націй слідчої комісії, поки Японія не виведе своїх військ з Манджурії.

В колах Ліґи стало відомо, що Америка не прилучиться до бойкоту Японії, колиб це ухвалила Ліґа Націй. Тепер у колах Ліґи найбільше цікавляться тим, що буде далі говорити й робити Америка. Тому всі з нетерплячкою ожидають заяви американського посла в Лондоні, Доса, котрий тепер перебуває в Парижі на те, щоб приглядатися праці Ради Ліґи Націй.

РЕАКЦІОНЕРИ ПРОТИ УРЯДУ МЕК ДОНЕЛДА.

ЛОНДОН (Анґлія). — Урядови Мек Донелда вже доводиться видержувати напади на нього зі сторони крайних реакціонерів з консервативної партії, якої члени перебувають в уряді Мек Донелда. В парляменті готова виникнути боротьба правого крила цієї партії проти уряду й проти її лідера Болдвина. Реакційну ґрупу провадить Винстон Черчил.

Ця ґрупа виступає проти законопроекту уряду про надання ще більших прав анґлійським домініям. Згідно з тим проектом, кожда домінія може ухвалювати такі закони, які вона вважає потрібними для себе, навіть закон про повне відокремлення від британської імперії. Реакціонери бояться, що цим законом покористається перша Ірляндія й проголосить свою повну незалежність, а за нею може піти Індія, якщо вона дістане права домінії.

ПОЛЯКИ ПРОТИ ЖИДІВ.

ВАРШАВА (Польща). — Ґенеральна рада націоналістичної партії домагається від уряду обмеження права Жидів вступати в необмеженій скількости до університетів і середніх шкіл. Націоналісти домагаються, щоб для Жидів була заведена процентова норма в школах, як це було в царській Росії, де Жидів приймали до шкіл лише в певному відсоткови до християн.

Крім того рада партії закликає населення до бойкоту жидівських крамниць та підприємств. Партія кличе Поляків, щоб ніхто з них нічого не купував у жидівських склепах і не покористувався жидівськими виробами. Подібну політику партії мають провадити в соймі, де вони знаходяться в більшій скількости.

УДАР ПО ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА (Польща). — Установлення нових високих митних поборів в Анґлії на довіз до неї ріжних виробів і краму тяжко відбилося на польському промислі. Від ряду літ з Польщі посилано до Анґлії ріжні вироби, а передовсім черевики й лодзькі ткацькі вироби.

Тепер на них Анґлія установила високе мито, а тому багато замовлень у Польщі, що поробили анґлійські фірми, вже відкликано. Нові замовлення зовсім припинилися.

„SVOBODA" (LIBERTY),
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:	ПЕРЕДПЛАТА:
Three Cents a copy.	Поодиноке число три центи.
One year .... $ 7.00	На рік .... $ 7.00
Six months .... $ 3.75	На пів року .... $ 3.75
Three months .... $ 2.00	На три місяці .... $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:	В Джерзи Сіті і Заграницею:
One year $10.00	На рік $10.00
Six months .... $ 5.00	На пів року .... $ 5.00
Three months .... $ 2.75	На три місяці $2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДЕНЬ ПОДЯКИ ЧИ ПЛАЧУ І НАРІКАНЬ?

Останній четвер кождого листопада є в Злучених Державах великим і дуже популярним святом, відомим під назвою **„День Подяки"**. Від часів Лінколна кождочасний американський президент проголошує це свято відповідною проклямацією, в якій згадується ті добродійства, котрі спали на нарід останнього року, а за котрі треба подякувати Божому Провидінню так, як дякували колись, у 1621 р., „Пилгримс", пришельці з Англії, котрі по тяжких трудах діждалися богатого жнива.

Це свято дає звичайно добру нагоду ріжним суспільним діячам, а головно духовенству, порушувати ріжні актуальні питання суспільного життя. В добрих роках виголошувано промови, які були повні оптимізму. Та минулий рік був важкий. І тому тон цьогорічних коментарів зприводу „Дня Подяки" у багатьох випадках є повитий сумом. Дехто добачує у теперішніх важких часах занепад цивілізації, а інші шукають відповіди на те, куди властиво йде Америка зі своєю корупцією, браком забезпечення від безробіття і старости, зі своїми лінчами, гіпокризією і непошанованням законів.

Пастор д-р Семюел Трекслер, проповідуючи в катедрі св. Івана в Ню Йорку і взиваючи до світового роззброєння, підчеркнув, що коли ходить про війну, то сьогодні ми не ріжнимося в Америці богато від тих білих і червоношкірих людей, котрі тому 300 літ святкували перший „День Подяки". І гірше, каже він, стоїмо тепер в Америці щодо провідників, бо коли підписувано „Деклярацію Незалежности", то тоді було 56 справжніх провідників, а тепер нема такого числа навіть на 120,000,000 американського населення.

Беручи це все під увагу, каже пастор д-р Майнот Саймонс, наша подяка в „День Подяки" виглядає радше на глум ніж на подяку. Бо по правді випадало би в „День Подяки" плакати і нарікати на ті нещастя, серед яких доводиться жити міліонам терплячих людей. Але, каже Саймонс, чи світ був би щасливішим, колиб ми так заступили подяку „Днем нарікань"? Колиб ми в тім дні тільки порпалися в наших нещастях і смутку? І у відповідь на це подає, що „День Подяки" є позитивним святом, яке можна пристосовувати до добрих і злих часів. Є це свято, яке має підносити людей на дусі, додавати їм сили і віри, будувати їх характер і наповняти їхні душі вірою в краще майбутнє. Отсе є та традиція, з якою звязаний „День Подяки" і на якій побудована могутність американського народу.

О. Сновида.

ПОБІДА КОНСЕРВИ, ЛЯВАЛЬ, ЯПОНІЯ І СОВІТИ.

Тяжкі хвилини переживає останніми місяцями Кремль. В Европі зайшли події, які дуже захитали міжнародніми плянами совітської Росії. Величезна перемога національного бльоку на англійських виборах і побіда консерви. Що вони означають для Росії? Передусім страшенний **упадок надій на світову революцію** соціялістичну. Бо перемога національного бльоку — це передусім консолідація Великої Британії, передусім — нові надії на імперський зїзд в Отаві, на якім правдоподібно затягнуться нові узли, які лучать в одно цілу імперію. Це вже один великий мінус для Сталіна, бо англьосаксонський світ — це підвалина нашої цивілізації, яку хоче знищити Москва.

Побіда національного бльоку — це рішучіша політика супроти безличної гри совітських дипльоматів на Заході, які одною рукою жебрають позичок і кредитів, а другою — сіють анархію в „заприязнених" країнах — цілком, як це колись робив їх учитель царат. Нарешті, перемога бльоку — це стрим для політики безконечного ограблювання скарбу і марнотравства публичного гроша; це стрим — для життя понад стан; це зимний туш на анархію; це унеможливлення бунтів у фльоті і ін. Це **отверезлюючий вплив на політику етатизму в Европі** і в цілім світі, політику, яка грала на руку Совітам і анархії.

Другою неприємною подією для Росії **є візита Ляваля у Вашингтоні**. Не апробуємо політики Франції супроти Німеччини. Але — власне єдиною світлою цяткою на темнім тлі цеї неприєднаної політики — порозуміння Парижа з Вашингтоном в цілях спільного ратування придушеної кризою Европи. Тепер — якіб практичні наслідки з того й не були, великі чи малі, але не **буде вже могти Москва, як досі, вигравати Францію проти Злучених Держав, і навпаки,** не буде перешкаджати консолідації світа, граючи на партикулярних антагонізмах великих держав. Це вже „учні" (обрахували) в Кремлю — і звідси інтензивне кокетовання Довгалевського в Парижі з урядом „буржуазних імперіялістів". Дальша невигідна подія для Совітів — це **скріплення уряду Брінінга в Німеччині.** Як відомо, на припоручення Москви недавно німецькі комуністи (в справі плебісциту в Прусії) голосували разом з гітлерівцями. Це власне — є тактика Москви в Німеччині: користати з нужди і розпуки нещасної країни, щоби пхнути її у вир анархії і внутрішньої війни. І до неї — певно би прийшло, колиб взяли гору комуністи, або гітлерівці. Скріпленням кабінету Брінінга, порозуміння його і Гінденбурга з соціял-демократами передусім — **підтинає крила большевицькій агітації і большевицьким надіям.** Не буде каламутної води, в якій такі майстри ловити рибку большевики.

Дуже невигідною для Москви подією є виступ Японії в Манджурії. Не входимо в справу права чи безправства. Найліпше було би, річ ясна, колиб повстав могутній, єдиний Китай, який струсив би собі з рамен всіх інтервенціоністів. Але — як річи стоять — війна китайських генералів, яка тревае вже 30 літ, може протревати ще 30. А тоді — Росія напевно захопить не тільки зовнішню Монголію (в якій порядкує вже, як у себе дома), але і внутрішню; не тільки північну Манджурію — але й полудневу, стане паном Китаю й Азії, **щоби тим сильніше уярмити Україну** і всі народи, які тримає під своєю кормигою. Японія ставляє цій совітській експансії греблю, якої їй не переступити, і перешкаджає, щоб комуністична Росія стала твердою ногою в Азії...

Ось які неприємности виринули для „матушкі Маскви" за останні часи! Перемога націоналістичного бльоку в Англії, початок порозуміння Франції зі Злученими Державами скріплення Брінінга в Німеччині, нарешті — стримання російської експансії в Азії — це удари, які болючо відчуває московська дипльоматія. Ось чого вона зробилася така лагідна, згідлива і спокійна... Для України — це річ, яку можемо лише витати. Всяке ослаблення Совітів (наскільки воно не сполучене зі скріпленням інших ворожих нам держав, чого в данім випадку нема) — є на руку нашим визвольним змаганням. Надходить час, коли великий нарід нарешті стане паном у Києві, щоби дати почути свій голос в усіх питаннях, які є йому дорогі і важні...

THE GOLDEN STAR OF HALICH.

Новий зразок польської пропаганди, опертий на фальшивій інтерпретації історичних фактів і документів. „Америка" й „Діло" не добачують цієї пропаганди.

Нюйорське англійське видавництво, Мекмилан Ко., видало книжку для молоді, „Золота Галицька Зоря" (The Golden Star of Halich). Автором цього твору є Ерик П. Келі, котрий написав ще дві книжки: „Краківський Сурмач" та „Виленський Коваль". Отсі три книжки видавництво реклямує як книжки про Польщу (Books about Poland). „Золота Галицька Зоря", як каже видавництво, є закінченням польської історичної трильогії, що має занимати визначніше місце в літературі для хлопців і дівчат.

Про самого автора видавництво говорить, що він уроджений в Америці, а по закінченню освіти й після довшого часу журналістичної праці „поїхав до Франції в 1918 році, де він провадив допомогову працю серед польських легіонерів, з якими повернувся до Польщі, де три роки їздив і студіював. В 1925 році він став професором краківського університету". Далі видавництво говорить: „Його велика любов до Польщі й знання її історії, народу й літератури дуже добре виявлені в цьому дійсно прецікавому оповіданню про патріотизм і пригоди".

В оповіданню „Золота Галицька Зоря", каже видавництво, читач знайде:" Змову збудувати нову імперію, що була перешкоджена хлопцем, який любив свою націю: отсе є тема цього цікавого оповідання, в якому старі часи представлені в повній красі й драматизмі автором, що любить Польщу. Отся любов дала йому змогу написати дві найпопулярніші повісти останніх років. Отся третя книжка закінчує групу книжок, в яких славна історія Европи представлена з Польщею як центром".

Отсим характеризується тенденцію, яку автор уклав у свій твір. Завданням трильогії, написаної Келієм, показати, що велика польська держава має спиратися на три столичні міста: Краків, Вильну й Галич. Це, на його думку, столиці ріжних, але польських земель, що в минувшині боронили Европу від навали татарської та інших кочевиків. Це, мовляв, ті три польські столиці польських земель, звідки Польща несла свою культуру на дикий схід. Автор старається на кождій сторінці книжки „Золота Галицька Земля" показати читачеві, що „Червона Земля" була від віків польською землею. Наприклад, на стороні 36-тій автор на запитання одного героя оповідання: „Чи Поляки завжди були тут?", себто в Галичині біля Галича й далі до Чорного моря, відповідає:

„Так і ні. Давно колись київський князь Володимир вигнав був звідси Ляхів, наших польських предків, але вони вернулися назад з Болеславом до своїх власних домів".

Вся книжка оспівує лицарство, гостинність, „культуртреґерство" й відвагу Поляків, а всі протилежні якости приписуються „Русам", їх боярам та руським князям. Нема ніякої згадки про Українців, чи про українські місця. Автор допускається таких грубих фальсифікатів і неправди, що, подаючи, наприклад, репродукції з картин, які переховуються в українському національному музею у Львові, називає цей музей „рутенським" і т. д.

Сам герой повісти „Золота Галицька Зоря" славний тим, що любив Польщу й польський нарід та перешкодив відорвати від Польщі „Червону Землю". Литовців і київських та інших украніських (в автора „руских") князів називає він заговірниками, що завжди старалися захопити в свої лабети польські стародавні землі, яких столицею було місто Галич, а пізніше став Львів, відбудований і відроджений з руїн королем Казимиром, котрий в народі прозивався „львом".

Вже з того можна собі уявити, яке то баламуцтво вносить отся нова книжка пропаганди польського імперіялізму, книжка, в якій дуже талановито й зручно підсувається читачеві вшехпольські ідеї, котрі підпирається фальшиво документами й нібито глибоким знанням автора-чужинця польської історії.

І тому саме нас дивує, чому филаделфійська „Америка" в числі 112 розреклямувала цю книжку, не згадуючи буквально ні словом про її дійсні тенденції. Менше нас дивує старокраєве львівське „Діло", яке подало про ту книжку тесаме, що й „Америка". Нам здається, що автори розхвалювань цеї такої шкідливої і небезпечної для Українця книжки — мабуть цеї книжки цілком не бачили, ні читали. А як написали ту рецензію — це вже загадка.

Ми є також за те, щоб Українці в Америці зацікавилися отою книжкою, тому, щоб могли висказати видавництву й авторови цеї книжки правду щодо історичних помилок, яких повно в тій книжці як і щодо фальшивої інтерпретації ріжних історичних документів, що відносяться до історії українсько-польських враємин або до чисто української історії, а які передано тенденційно в користь польської ягайлонської ідеї та польського месіянізму, а з величезною шкодою для українського народу, нашої колишньої державности й наших теперішніх державницьких змагань.

Гріш, що даш на рідні школи,
Не пропащий гріш ніколи.
Вернеться, зросте він згодом
В міліони між народом.
А віддасть його Вкраїні
Молоде те покоління,
Що у рідній вчилось школі
Добувати долі-волі.

П. Котович.

ЧОТИРИ РОКИ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ

(Спогади бувшого комсомольця).

(22)

Нарешті піймали одного агронома. Як бути, що казати? На вазі авторитет школи й... наказ начальства!

— Наші досвіди говорять за те, що 70% озимини у Воронцівці загинули.*) Треба пересівати. — відважився агроном.

І диво: ця жахлива правда, що викликала примари голоду, заспокоїла селян.

Говорили, правда, про те, що це тільки у Воронцівці, а от трохи далі всі посіви живі, бо там, мовляв, був сніг...

Прочитали на зборах статтю голови ОВК (окружного виконавчого комітету), Закондиріна. Цей „губернатор" писав, що 97.3% живі...

— А чому цього не напише досвідна стація, або окружний агроном? — питає один селянин.

Пробували пояснити, але яке пояснення? Всі відчували страхіття голоду. Паніка обняла всіх, а найбільше начальство.

Щеб не було паніки! Страхіття голоду ще не забулись. Якраз у цьому районі з тих, що лишилися живими, майже не було такого, хтоб не знав, що це таке пухнути з голоду.

До цього часу більшість селян бліді, жовті на обличчю, нема веселощів, рідко чути вечорами дівочі й парубоцькі пісні на вулиці... Правда, це може не стільки наслідки голоду, як покажчик постійного недоїдання, недоїдання й за врожайні роки.

Не краще виглядають інтеліґенти й робітництво.

Можна сміливо ствердити виразний підупад фізичного здоровля української нації.

Іноколи мені здавалося, що большевики навмисно переводять таку політику, щоб населення ні про що не думало, тільки про кусок хліба. Вічно голодна людина хіба думатиме про політику, про свої **людські права,** про боротьбу з владою і з насильством? **Кусень хліба** — ось його єдина думка!

В таких обставинах люди робляться дрібничковими, але байдужними до всього. Нема їжі, нема й енерґії... Люди перетворюються майже в тварини, з єдиним бажанням: „Дайош шамать"!*)

Я не кажу, що Україна вже перетворилася в Китай, де кулі (китайський робітник) ладний вмерти за ложку рижу, **але ми йдемо до того!**

На щастя, мої спостереження відносяться до бувших голодних районів. На Поділлю й узагалі в неголодуючих районах це явище помітне в далеко меньшім обсязі.

Крім того большевизм сам не пишається румянцями свіжости й здоровля, і безперечно загине скорше, ніж встигне поховати всі народи Східної Европи.

Щож дивного, що в таких обставинах інтеліґенція, ба й деякі комуністи, заздрять Европі!

Й справді: невже ми не маємо права жити, як інші люди?

. . . .

Через якого півтора тижня вже не треба було нічого казати. Тепло, чудове весняне сонце, а жовті стебельця озимини міцно попритулялись до паруючої землі, посхилялись і не хотять піднестись. Селяни теж похилили голови на груди й, хоч видно було з першого погляду: надії нема, порпалися в пухкій землі, добували корінці й уважно їх розглядали...

Не чути було в селі плачу, не видно було назовні розпуки, але вся вяла постать селянина, вираз його пресумних очей, інколи лише тяжке зітхання свідчили про мовчазну траґедію землі.

Почалася весняна сівба. Від ранку до смеркання волочили, переорювали озимину, сіяли ярі культури. Вночі видно було зрідка на рівнім херсонськім степу вогники, чути було гуркіт трактора: це працювали колгоспи та агрошкола.

Від супряжництва не лишилось і спогаду. Куди вже тут біднякови допомагати? Аби собі впоратися з сівбою.

Того року значно збільшились перелоги; є, дякувати Богу, де худобу попасти, та біда, що худоби мало.

Воно й пасовисько там незавидне; самі будяки підносять високо свої фіялкові головки та ховрахи (суслики) розгулюють і під землею і на її поверхні.

А колись тут шелестіла степова тирса, пізніше схиляв додолу голову золотий колос банатки, а тепер, — будяки, ховрахи, шкідники. Траґедія України, **нова, велика Руїна!**

XLIII.

Аґромінімум. Боротьба з ховрахами.

Проектували піднести врожайність на 35%, збільшити посівну площу на 15%, збільшити площу під експортні культури пшениці на 30%, під технічні культури (соняшник, соя) на 25% ітд. Доказувалось на основі статистичних даних цілковиту реальність цих плянів, вводився мінімум аґрономічних заходів (аґромінімум) для здійснення цих завдань.

Сюди в першу черґу відносилась оранка на зяб, боротьба з бурянами, правильні сівозміни, боротьба із шкідниками, як от ховрахи, тощо.

На кутках, поруч з десятихатними, призначались аґровиконавці, селяни, які повинні були стежити за здійсненням аґромінімуму. До переведення цієї кампанії притягнено всіх учителів і взагалі інтеліґентні сили на селі.

Алеж знову це була „кампанія"; всі ці заходи носили відбиток „кампанійности"; було враження, що пройде мода й за це забудуть. Так властиво й сталось, і коли почалася колективізація, то вже ніхто й словом не згадав про аґромінімум.

З усього мінімуму аґрономічних заходів найбільше помітна у нас була боротьба з ховрахами.

Цей шкідник не був страшний ніколи, бо не було перелогів, де він розмножується, але від большевицької окупації на півдні України, або скорше взагалі на Україні, зявилось дуже багато перелогів; не тому, щоб селяни не могли обсіяти цього степу, а тому, що вони не хотять його засівати — не вигідно.

І от на цих перелогах розмножилась така сила ховрахів, що без перебільшення, цей шкідник робився страшним бичем сільського господарства.

Наказано було від сільради, щоби кожний селянин з одного гектара своєї землі добув по 30 ховрахових шкірок, або по 120 ніжок. За кожну шкірку платили по 4 копійки.

Селяни виїздили в степ з бочками, повними води, й кожний на своїй ниві виливав її в нори і бив ховрахів. Мало хто, правда, ніс до сельради ніжки, чи шкірки з ховрахів; грізна „обовязкова постанова" не була зовсім обовязковою. Аджеж годі було притягнути 90% селянства до відповідальности.

В цьому протиховраховому поході взяли жваву участь школи. Кожний учень мав спеціяльну машинку (подібну до пастки на щурів), і от ціла кляса, узброєна цими машинками, в супроводі вчителя йшла в поле полювати на ховрахів. Школи між собою підписували договори на „соціялістичне змагання": хто більше знищить ховрахів. Звичайно перемагала не та школа, яка на шкоду праці в навчанні приділяла більше уваги цій галузі „соціялістичного" будівництва, а та школа, яка мала кращі природні умовини. Вигравала завжди та школа, в околиці якої „соціялістичне будівництво" зайшло далі в своєму проґресивному поступові, тобто, де було більше перелогів, більше ховрахів.

Так наша 7-річка бучно святкувала перемогу над Качкарівкою.

(Дальше буде).

*) Дійсність показала, що загинуло 95%!

*) „Даєш жувати".

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

UKRAINIANS GIVE DANCE FESTIVAL AT HALL NOV. 29.

Director of Ballet Was Organizer of War Prisoners' Dance Groups.

By **Theodore Andrica.**

From organizer of war prisoners' dance groups to director of huge ballet presentation on the American stage — in 10 years — is the story of Vasile Avramenko, director of the Ukrainian folk ballet, to be presented in Music Hall Sunday evening, Nov. 29.

Avramenko, who will direct the largest Ukrainian folk festival ever given in this part of the country, is known to Ukrainians in the United States and Canada as the father of popular Ukrainian dancing schools.

For several months he makes weekly visits to Cleveland to supervise the arrangements for the dance and song festival. More than 30 Cleveland Ukrainian societies are sponsoring the event in which the most colorful dances and songs will be presented by young and old, all in picturesque Ukrainian native costumes and settings.

Born in Kiev.

Avramenko's life story begins near Kiev, where he was born 35 years ago. As a youngster he was compelled to move with his elder brother to Vladivostok, Siberia. Just before the war he became a teacher and during the war entered a military school.

During the Russian revolution he fought under Ukrainian colors for the independence of Ukraine. Then he became identified with the Ukrainian National Dramatic School.

After the collapse of the Ukrainian independent state, Avramenko became a prisoner in a Polish camp in 1921. There he started the first school of Ukrainian dance. With his group he toured Poland. Within a short time the authorities interfered with the movement and members of the group, with the exception of Avramenko, were taken back to camp.

Avramemnko vent to Chechoslovakia and there he organized several schools of dancing. He came to Canada in 1925 and did likewise. A few years ago he came to the United States. Five hundred dancers took part in the production given under Avramenko's direction in the old Metropolitan Opera in New York this spring.

Gourley on Committee.

A large committee is arranging the Cleveland Ukrainian folk dance and festival. John H. Gourley, recreation commissioner, and Miss Margaret Ferguson, executive secretary of the International Institute of the Y. W. C. A., are cooperating with the Ukrainian committee.

An exhibit of Ukrainian books, color plates, hand work and pictures will open on the third floor of the main Public Library Saturday.

Members of the Cleveland Ukrainian committee preparing the folk festival are:

Attorney O. E. Malicky, president; Miss Olha Romanetz of 2908 Wade avenue, secretary; Dr. N. M. Hnatyshyn of 2732 W. 14th street, treasurer; the Rev. Fr. Leo Lewitaky of 2280 W. Seventh street; the Rev. Fr. Marion Kucher of 2280 W. 11th street; Mrs. Sophie Kohut of 2930 W. 31st street; Demeter Shmagala of 1502 E. 173rd street and Peter Swidryk of 3011 W. 12th street, members.

(The Cleveland Press, Nov. 19th, 1931).

З МУЗИКИ.

THE UKRAINIANN TRIO.

A new sort of musical program enticed a small audience to Town Hall on Saturday evening. The flavor was predominantly Ukrainian, including numbers by V. Barvinsky, J. Marx, B. Kudryk, S. Ludkevytch, L. Revutsky, Ph. Kolessa, M. Hayvoronsky, Mr. Prydatkevytch (all of whom, we suppose, are Ukrainian composers) as well as J. S. Bach, Loeffler, Beethoven, R. Strauss, Moussorgsky, Vaughan-Williams and Ravel. The individual artists were Roman Prydatkevytch, violinist; Maria Hrebenetska, soprano, and Olha Tkachuk, pianist.

The Ukrainian songs probably were given premiere hearings in a New York concert hall. The artists were competent and satisfying. Miss Hrebenetska has a clear and steady soprano voice, with firm support and an absence of vibrato. She uses it well throughout the register. Mr. Prydatkevytch played the Beethoven G major sonata, Op. 30, No. 3 (in which the last movement is based on an Ukrainian Cossack dance) with reliable technic and intelligence. The pianistic support of Miss Tkachuk was valuable. The audience contributed applause that had ample justification.

(Musical Courier, Weekly Review of the World's Music, November 21, 1931).

ПОДЯКА.

Складаю сердечну подяку Урядови Українського Народного Союза за виплачення мені запомоги з фонду запомогового в сумі $50. З причини каліцтва я був довший час нездібний до праці й та допомога була для мене добродійством.

Василь Липовий,
з 139 від. У. Н. Союза
Шикаґо, Ілл.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

ВІДОЗВА

До односельчан села Печенії, повіт Перемишляни.

Підписаний одержав листа з читальні „Просвіти" в Печенії з просьбою віднестися до заморських Братів односельчан і інших, щоби допомогти в докінченню будови читальняного дому в їх ріднім селі.

В листі пишеться, що читальня впала також жертвою минулорічної „пацифікації", бо знищено цілковито сцену і аматорські прилади, а також ушкоджено бібліотеку. Шкода виносить кількасот золотих, а це є велика сума на теперішні часи, коли село цілком зубожіло.

Наше село з вдячністю згадує про тих сто кількадесять долярів, що їх одержала в своїм часі кооператива, та тих громадян, що причинилися до цеї збірки.

Цього року одержали в селі $15 від гром. Параски Галай і ті гроші вжито на доповнення бібліотеки.

Тепер хоче наше село побільшити сцену і взятися за освітну роботу, бо село зачинає підупадати морально.

Хто хоче довідатися більше про цей упадок і інші справи, хай пише до підписаного, а дістане точну відповідь.

А тепер я прошу всіх краянів, щоби ласкаво допомогли докінчити в ріднім селі народну твердиню, яка так дуже потерпіла від ляцької „пацифікації". Тішмося, що село наше мимо польської неволі змагає до світла й волі. І даймо йому поміч.

Павло Сеньків,

P. O. Box 140, Palmerton, Pa.

ВІДОЗВА

до краянів з повіту Рудки.

Я, Петро Янів, перебув з Вами, заморські Браття, 8 літ в Америці й знаю Ваше життя і Ваше серце до рідної землі. Тому відриваюся до Вас в імени свого села **Конюшки Королівські, повіт Рудки:**

Допоможіть нам поставити дім читальні „Просвіти"! Памятайте, що село наше є неначе островом, бо окружене польськими селами, в яких бушують польські „стшельци", що даються нам добре в знаки. От тому новий виділ читальні, до якого і я належу, бачучи небезпеку, яка нам грозить з національного боку, взявся за будову національної твердині. Допоможіть нам!

Ласкаві жертви шліть на адресу:

Читальня „Просвіти", Конюшки Королівські, почта: Погорці, повіт Рудки.

УВАГА! AUBURN, N. Y., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

УКРАЇНСЬКА ГР.-КАТ. ПАРОХІЯ В ОБУРН, Н. Й.

відсвяткує

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 29-ГО ЛИСТОПАДА (NOV.) 1931 РОКУ

В СІЧОВІЙ ГАЛІ,

COR. PERRINE AND WASHINGTON STS., AUBURN, N. Y.

Початок в годині 3-тій пополудни.

Запрошується всіх Українців місцевих і з околиці.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

АЛЕНТАВН, ПА.

Примірні хрестини.

З нагоди хрещення донечки у громадянина п. Павла Лабоцького відбулась 25 жовтня с. р. скромна гостина. Як звичайно водиться між нашим народом, що при тій нагоді перепроваджуються всякі збірки на ріжні цілі, так само й тут було. Місцевий уч. Дан. Стецик в краснорічевих словах розказав присутним про Рідний Край, та про тих борців, котрі боролись і боряться з окупантом Ляхом за свої національні святощі. Він сказав, що нині тяжкі часи переживаємо, але не сміємо забувати за тих, котрі нині караються по ляцьких тюрмах, а тому повинні ми зложити на допомогу їм хоч скромну, але щиру жертву. Присутні дуже радо і охочо зложили $20.30. Сю суму зложили: Р. Бойко $2.50; П. Лабоцький $2.00; Д. Стецик, О. Клапко, Д. Рудикевич, В. Шурин, Н. Антонюк, І. Коромець, В. Кіцак, І. Маркович, о. Середа, П. Лаба, М. Лагоцький, І. Федорак, Анастазія Турчин, Д. Турчин, М. Фартук по 1 дол.; М. Вирийовський 50 ц.; Н. Н. 30 ц.

Гроші вислано через Обєднання половину на інвалідів, а половину на політичних вязнів.

Гість.

—o—

СМИТ МИЛ, ПА.

На народні цілі.

Збірка з панахиди за полеглих українських героїв з української православної церкви св. Володимира принесла $7.10, що переслано через „Обєднання" на народні потреби в ріднім краю.

о. І. Петриканин.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Жертва на Народний Дім у Мисловій, пов. Скалат.

Жертвували: Г. Гурин і Т. Гораль по 25 долярів; О. Кінаш, І. Перчишин, В. Гораль, М. Дацко, М. Кінаш, П. Вовк по 15 долярів; П. Білик 7 дол.; М. Гурин, П. Кінаш по 5 дол. Разом 157. З того $150 вислано до краю.

Загально за два роки вислали односельчани Мислови з Ню Йорку до краю $1,345.

Комітет в Ню Йорку:

О. Кінаш, голова;
В. Гораль, секр.;
Г. Гурин, скарб.

—o—

ТАРЗАН І ДОРОГОЦІННОСТИ З МІСТА ОПАР.

Поручник Альберт Вепер уже шість місяців пробува в Африці в Бельгійському Конгу. Сюди Вепер попав тому, що він зробив у Бельгії неславу імени своєї родини. Тепер він жив у цій віддаленій від цивілізації частині Африки. Тропічна спека й одноманітність життя впливали подражнюючо на нерви молодого офіцира. В його душі запанувало тяжке пригноблення.

—o—

Сьогодня вечером він сидів на веранді офіцирського дому. За тимсамим столом сидів капітан, його начальник. Вепер все більше сердився, дивлячись на мовчазного капітана, що спокійно курив свою люльку. Цілий довгий вечір капітан не обізвався й словом до поручника. Веперови здавалося, що капітан ігнорує його, а тому його розбирала все більша лють.

—o—

Нарешті нерви Вепера не витримали й він скопився на ноги. Вихопивши револьвер з піхви, Вепер почав кричати капітанови: „Ти мене завжди понижуєш! Ти ніколи не хочеш зо мною говорити!" Капітан також скопився на ноги. Він уже привик до таких сцен, коли нераз молоді офіцири від тропікальної спеки на якийсь час сходили з глузду. Це називається тропічне божевілля.

—o—

Капітан почав заспокоювати молодого офіцира. Він протягнув свою руку, щоб по приятельськи положити її на плече Веперови. Хотів сказати кілька заспокоюючих слів, але не встиг. Розярений поручник вистрілив у груди капітана. Не вимовивши й одного звука, капітан упав, як підтятий, на місці. Вепер кілька хвилин дивився на трупа свого начальника, а потім відразу його ум прояснився і він зрозумів усе страхіття свого вчинку.

—o—